

MAKSAN HISTOLOGINEN TUTKIMUS Lr-PAD, 4064

- Tiedustelut:** Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482
- Yhteyshenkilöt:** Patologian erikoislääkäri Elina Pirinen (puh.044- 7113476, elina.pirinen@kuh.fi) ja klinikakäylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi).
- Indikaatio:** Maksan diffuusit parenkymisairaudet ja fokaalit maksaleesiot. Epäiltäessä maksan tulehduksellisia, degeneratiivisia tai neoplastisia tauteja.
- Lähete:** Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)
- Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja kysymyksenasettelu keskeisine kliinisine ja laboratoriotietoineen (verenkuva, maksaentsyymit, autovasta-aineet ja virusvasta-aineet). Potilaan alkoholianamneesi ja käyttämät lääkkeet sekä mahdollinen altistuminen maksatoksisille aineille on hyvä mainita, koska ne saattavat vaikuttaa patologin tulkintaan. Aina on ilmoitettava, mitä kudosta ja mistä on lähetetty näytteeksi. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin. Esitietoihin tulee merkitä myös tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta (esim. hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).
- Näyteastia:** Formaliinia sisältävä tiiviskantinen näyteastia (Tarra: Kudosnäyte, 10% formalini). Formaliinin tilavuuden on oltava kymmenkertainen näytepalaan verrattuna. Näyteastioita voi noutaa patologian laboratorion näytteiden vastaanotosta.
- Näyte:** Biopsianeulalla otettu kudoslieriö maksasta yleensä 10. kylkiluuväliin etu- ja keskiaksillaariviivan välistä. Edustavan maksabiopsialieriön tulisi sisältää vähintään 5 - 6 portaalialuetta edellyttäen yli 1 cm pitkää kudoslieriötä. Poistettu kudus on asetettava fiksaatiiviin mahdollisimman nopeasti. Näyteastiaan on merkittävä potilaan henkilötiedot ja niiden on täsmättävä läheteeseen.
- Näytteen säilytys ja kuljetus:** Formaliinifiksoidut näytteet säilytetään ja toimitetaan patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon huoneenlämpötilassa.
- Menetelmä:** Laboratoriohoitaja käynnistää paksuneulakudospalat. Näytteestä valmistetaan parafiinileikkeet. Kudosleikkeiden värjäysvalikoimaan kuuluu perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja erikoisvärjäksiä (E-PAS, rauta, van Gieson, retikuliini) että erikoistutkimuksia (immunohistokemia, genetiikka) patologin harkinnan mukaan, tapauskohtaisesti. Värjätyt leikkeet tutkitaan mikroskoopilla. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).
- Tulkinta:** Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon, johon kuuluu patologisanatomisen diagnoosi (PAD) tekstiosana että taulukkoina. Tulkinnassa otetaan kantaa näytteen edustavuuteen. Myös läheteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan.
- Virhelähteet:** Tulkinnan luotettavuutta voi heikentää tarjolla olevan kudoksen niukkuus, edustavuus (fibroosi). Multippeleissa maksaleesioissa kyse voi joskus olla eri prosesseista eri kohdissa, jolloin voi olla hyödyksi ottaa useampia neulanäytteitä.
- Tekotiheys:** ma-pe
- Tulos valmiina:** 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Kiireellisenä pyydetyt näytteet pyritään vastaamaan nopeammin. Tuloksen valmistumiseen vaikuttaa myös erikoistutkimuksien käytön tarve.

Laatija, pvä: Elina Pirinen, Satu Remes, 21.8.2020

Hyväksyjä, pvä: Vesa Kärjä, 24.8.2020

Päivitetty, pvä: Vesa Kärjä, Satu Remes, 27.8.2021

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoituidut toimijat - T343.